

Valtiovarainministeriölle

ASIA: VM099:00/2023 | VN/24054/2023

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 39 §:n muuttamisesta (HE 50/2024 vp)

Suomen tietokirjailijat ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta. Yhdistys edistää suomalaista tietokirjallisuutta, valvoo tietokirjailijoiden tekijänoikeudellisia ja taloudellisia etuja, tukee tietoteosten kirjoittajia sekä edistää jäsentensä ammattitaitoa ja -etiikkaa. Suomen tietokirjailijat ry on Suomen suurin kirjailijajärjestö, joka edustaa yli 3 300 tieto- ja oppikirjailijaa.

Suomen tietokirjailijat ry vastustaa esitettyä muutosta kirjojen arvonlisäveroluokan nostamista 10 prosentin alennetusta veroluokasta 14 prosentin alennettuun veroluokkaan. Samoin yhdistyksemme vastustaa tekijänoikeudenhaltijoita edustavan järjestön saamiin arvonlisäverolain 45 §:n 1 momentin 3–5 kohdassa tarkoitettuja tekijänoikeuteen liittyviä korvauksia koskevan 10 prosentin verokannan nostamista 14 prosentin verokantaan. Suomen tietokirjailijat ry kannattaa edellä mainittujen verokantojen säilyttämistä entisellään, sekä sen arvioimista, voisiko edellä mainitut arvonlisäverokannat siirtää 0 prosentin luokkaan.

Kirjoja koskevan verokannan kiristäminen 10 prosentista 14 prosenttiin nostaa Suomen Euroopassa kirjallisuutta toiseksi tiukimmin verottavaksi maaksi. Toisin sanoen Suomesta tulee kirjallisuuden superverottaja Euroopassa. Kirjojen arvonlisäverokannan nostaminen tulee heikentämään kirjallisuuden myynti ja siten heikentää sekä kirja-alaa että kirjailijoiden toimeentuloa sekä vähentää kirjojen päätymistä kuluttajien käsiin. Tämä muutos ei edistä kotimaisen kirjallisuuden etua tai lukutaidon kehittämistä.

Euroopan unionin neuvoston huhtikuussa 2022 hyväksymän arvonlisäverodirektiivin mukaan EU:n jäsenvaltiot voivat alentaa arvonlisäveron 0 prosenttiin painetuille ja digitaalisille kirjoille sekä lehdille. Muun muassa Isossa-Britanniassa ja Norjassa kirjojen arvonlisävero onkin alennettu 0 prosenttiin. Kirjojen arvonlisäveron keskiarvo Euroopassa on kuusi prosenttia. Etenkin Suomen kaltaisella pienellä kieli- ja kulttuurialueella arvonlisäveroa koskevat ratkaisut tulisi nähdä

arvovalintoina ja tekoina lukutaidon ja kotimaisten kieliemme säilyttämiseksi. Mikään muu valtio ei tule vaalimaan suomen kieltä tai kotimaista kirjallisuutta meidän puolestamme.

Orpon hallitusohjelmassa todetaan, että lasten ja nuorten lukutaitoa vahvistetaan. Suomalaisten nuorten lukutaito on viimeisimpien Pisa-tulosten perusteella laskenut huomattavasti. Kirjojen läsnäolo nuorten arjessa korreloi sekä lukutaidon että matemaattisten taitojen kanssa. Kirjojen verotuksen kiristäminen sotii täten lukutaidon vahvistamisen tavoitetta vastaan, sillä kynnyks kirjosten ostamiseen tulee olemaan entistä korkeampi.

Suomen tietokirjailijat ry:n ja Suomen Kirjailijaliiton yhdessä teettämän tulotutkimuksen perusteella kirjailijan saama mediaaniansio painetusta kirjasta on 2,68 euroa. Uutuuskirja maksaa kaupassa keskimäärin 30 euroa, joten arvonlisävero kirjasta tulee olemaan jatkossa keskimäärin yli 4 euroa per kirja. Täten Suomen valtio tulee tienamaan myydyistä kirjoista jatkossa enemmän rahaa kuin keskiverto kirjailija. Kirjailijoiden toimeentulo on tutkimustemme perusteella huonossa tilassa, hallituksen pitäisi pyrkiä vahvistamaan kirjailijoiden toimeentuloa, ei heikentämään sitä.

Kirjojen myynnin perusteella maksettavien tekijänpalkkioiden lisäksi Sanaston kirjallisuuden lainaamisesta maksamalla lainauskorvauksella on iso merkitys kirjailijoiden toimeentulolle. Tekijänoikeusjärjestöjen ALV-kannan nostaminen 10 prosentista 14 prosenttiin on suora leikkaus kirjailijoille maksettaviin lainauskorvauksiin. Kun samaan aikaan nostetaan kirjojen verotusta, tulevat muutokset heikentämään kirjailijoiden toimeentuloa huomattavasti.

Orpon hallitusohjelman mukaan hallituksen veropolitiikka kannustaa työntekoon ja yrittäjyyteen. Kirjallisuuden ja tekijänoikeuskorvausten osalta ALV-korotus on tämän hallitusohjelmakirjauksen vastainen, sillä se vähentää kirjallisuuden tekijöiden kannusteita tehdä omaa työtään.

Helsingissä 19.8.2024

Sanna Haanpää
Toiminnanjohtaja
Suomen tietokirjailijat ry

Mikko Niemelä
Juristi
Suomen tietokirjailijat ry